

mortem Antichristi sequentur, incœptura esse ante transactos illos quadraginta quinque dies, quia hoc indicat verbum *statim*, a Christo positum; et per se est necessarium ut dies iudicii in fine illorum, et post prædicta signa, vel paulo post esse possit.

CAPUT VI.

PRIMÆ OBJECTIONI REGIS ANGLIÆ CONTRA DOCTRINAM SUPERIORIS CAPITIS SATISFIT.

1. *Rex Angliæ contendit regnum Antichristi longius duraturum.* — Tria potissimum argumenta ex Præfatione regis colligo, quibus probare nititur, Antichristum longiori tempore esse duraturum; ipse autem nihil distinguit inter persecutionem, et regnum Antichristi, quia vel æqualis durationis illa facit, vel saltem utrumque censet longo tempore esse duraturum, et ideo etiam nos in hoc capite de illis tanquam de uno loquemur, nam postea illa accuratius distinguemus.

2. *Fundamento caret.* — Primum ergo argumentum sumit ex c. 13 Apocalyps., juncto 17. In priori enim ait Joannes, vidisse bestiam ascendentem de mari, habentem capita septem. Et de eadem postea subjungit: *Et vidi unum de capitibus suis quasi occisum in mortem, et plaga mortis ejus curata est.* Sentit ergo rex bestiam illam esse Romam, et vulnus illud lethale, quod accepit, esse vastationem et quasi destructionem ejus a Gothis et Vandalis factam, et hoc vulnus *curabitur*, ait, *in capite, sive in rege Antichristo, qui deinde ecurget, atque ad diuturnum tempus regno potietur.* Quod non aliter confirmare videtur, nisi ex consonantia alterius capituli 17. In quo etiam Joannes narrat vidisse bestiam habentem capita septem, quæ capita declarat esse reges, quibus postea octavum addit, qui *ex septem etiam est, et qui erat, et non est.* Qui (ut rex exponit) est *Antichristus, qui regnare incipiet Romæ, postquam per operationem iniquitatis Christiana Roma plane corrupta fuerit et sinceritatem religionis amiserit.* Unde quia ipse jam hoc esse completum existimat, et *lethale vulnus, Romæ a Gothis inflictum, jamdudum curatum est, et adhuc idem thronus Romæ durat*, infert ipse, Antichristum, et regnum ejus multo longiori tempore quam per triennium cum dimidio esse duraturum.

3. In toto hoc argumentandi modo nullam vim rationis vel auctoritatis invenio, quia pro-

libito asseritur, et sine probatione sumitur, quod propriæ opinioni deservit; nihilominus tamen istud proponimus, ne aliquid prætermittere videamur, et ut dum per occasionem hanc visionem Joannis explicuerimus, veritatem catholicam magis confirmemus. De visione igitur capituli 13 breviter respondemus, probabile valde esse bestiam illam Antichristum repræsentasse. Nam omnia, quæ statim de illa bestia dicuntur, propria sunt Antichristi opera et signa, et quia statim introducitur alia bestia, quæ priorem prædicat, et nomen ejus adumbrat, quod omnes intelligunt de nomine Antichristi. Et ita hunc locum exposuerunt Patres antiqui, Irenæus, lib. 5, c. 28 et 30; Hypolit., orat. de Consummat. mundi, et Method., in simili orat.; Ephrem, tract. de Antichristo; Gregorius, 33 Moralium, cap. 26; Ambrosius, Rupert., Andreas, Aret., Anselmus. et alii Apocalypsim exponentes.

4. *Septimæ bestię capita septem.* — *Reges sunt Antichristi socii.* — De septem autem capitibus ejus licet varia sit expositio, tamen simplicior magisque recepta est, illa septem significare reges, ex illis decem, qui tempore Antichristi erunt, et per decem cornua apud Danielelem et Joannem significantur. Nam quia ex illis decem tres interficientur et destruentur ab Antichristo, alii vero septem illi subjicientur et sociabuntur, et cum illo simul regnabunt, fasces illi submittendo, ideo Antichristus dicitur habere capita septem. Unde quod additur, *unum ex his capitibus fuisse quasi occisum in mortem*, non oportet de propria persona Antichristi intelligi, hoc enim ibi non dicitur, sed quod in uno ex capitibus suis graviter vulnerabitur et curabitur. Ergo non bestia, sed unum ex capitibus ejus plagam accipiet, ipsa autem bestia curabit plagam illam, specie quidem externa, mirabili quodam modo, ita ut *admirata fuerit univarsa terra post bestiam*, etc. Igitur sensus est, unum ex illis septem regibus, qui Antichristo servient, fore lethaliter vulnerandum, fortasse in aliquo bello, vel proprie, et ad litteram in suo corpore vulnus lethale recipiendo, et postea subito esse ab Antichristo dæmonis arte tam mirabili modo sanandum, ut omnes rapiantur in admirationem, et Antichristum adorent. Vel certe intelligitur magis metaphorice de vulnere in statu et regno, quia aliquis ex illis regibus vincetur ab hostibus, ita ut videatur omnino destructus, et suo regno privatus, et subito ab Antichristo sum-

ma potentia curabitur, id est, restituetur in pristinum statum et regnum, hostibus superatis, ita ut omnes dicant: *Quis similis bestię, et quis poterit pugnare cum ea?* Vel fortasse utrumque simul continget, et significatur.

5. *Aliæ ejusdem loci expositiones.* — *Non bene conjunguntur visiones capituli 17 et 13, Apocalypsis.* — Unde juxta hanc expositionem, cum infra eodem capite Antichristus vocatur *prior bestia cujus curata est plaga mortis*, intelligendum est, non in se, sed in uno ex suis capitibus. Et eodem modo, quod infra dicitur, *quæ habet plagam gladii, et vivit*, intelligendum est habere in uno ex suis sociis, qui erunt quasi membra ejus. Nisi forte ipsemet Antichristus habiturus sit septem regna, et in uno eorum recepturus sit plagam illam, quam subito restauret et curet. Quocumque autem ex his modis intelligatur, inde non colligitur diuturnitas magna in regno Antichristi, tum quia hoc totum poterit uno mense fieri; tum etiam quia accidere poterit, antequam Antichristi persecutio incipiat, in progressu regni ejus, juxta dicenda capite nono. Et juxta hanc expositionem constat imperio conjungi visionem capituli 17 cum hac capituli 13, tum quia fortasse bestię in utraque visæ diversas res significant, ut ex supra dictis patet; tum etiam quia, licet eundem Antichristum significant, non tamen eosdem reges, nam in c. 17 significantur septem reges, qui successive erant, ibi enim expresse dicitur quinque præcessisse, et alium esse, aliumque futurum esse. In capite autem 13, significari videntur septem reges, qui simul erunt cum Antichristo, et ita non recte inter se conjunguntur. Tum denique quia, licet ex cap. 17 colligatur diuturnitas necessaria ad illam successionem, non tamen in proprio Antichristo, et regno ejus, sed in successione tyrannorum, qui eum præcedent, eumque adumbrabunt et quasi præcurrent, ut in c. 5 declaravi.

6. *Aliqui Catholici bestię nomine imperium Romanum intelligunt.* — Adde vero non deesse catholicos scriptores¹, qui in capite 13 bestiam illam interpretantur esse Romanum imperium, et septem illos reges esse fortasse eosdem septem, qui c. 17 per septem etiam capita bestię repræsentantur. Quæ certe non est improbabilis sententia, cum in dicto c. 17 probabilissimum sit, bestiam illam esse Ro-

¹ Bellar., lib. 3 de Rom. Pontif.

manum imperium, ut dixi c. 4, et verisimile sit in utroque loco eandem bestiam significari; intelligendum autem hoc puto de Romano imperio ethnico et tyrannico, in illis septem capitibus repræsentato. Neque ideo excluditur communis expositio, quod illa bestia sit Antichristus, intelligitur enim non adæquate (ut sic dicam), sed quia erit præcipuum caput illius bestię. Nam Romanum imperium (ejus deleti nomine) occupabit, et prædecessorum suorum tyrannidem augebit et consummabit. Qua expositione posita, caput illud plagam mortis accipiens erit ipsemet Antichristus, qui se ipsum cum omnium admiratione subito curabit, sive plaga illa tantum fuerit verum lethale vulnus, proprie curatum, antequam mors consummaretur; sive plaga illa fuerit ipsamet mors, non vera, sed ficta, et curatio fuerit etiam ficta resurrectio, ut ibi volunt Primasi., Beda, Anselmus, et nonnulli alii, et sentit Gregorius, lib. 11, epist. 3, dicens, quod veniens Antichristus mori se et resurgere simulat. Nam hoc etiam verisimile est, ut se Christum fingat, et ab illis verbis non est alienum. Ex quo etiam sensu nihil habet rex Angliæ, quo diuturnam durationem Antichristiani imperii ostendat, quia brevi tempore poterit factum illud contingere, neque in eo capite dicit S. Joannes regnaturam esse bestiam multo tempore postquam a plaga curata fuerit.

7. *Dictis favet ex parte rex Jacobus.* — Ad hanc vero expositionem videtur magna ex parte accedere Jacobus rex, quod attinet ad bestię significationem. Nam sicut censuit, in c. 17, bestiam esse regimen, seu imperium Romanæ civitatis, ita sentire videtur bestiam capituli 13 idem imperium seu regimen significare. Unde consequenter ait, bestiam, in uno ex suis capitibus vulneratam, esse Romam, *quæ a Gothis lethale vulnus accepit, et postea curata est, et deinceps in ea multo tempore regnat Antichristus.* De qua interpretatione seu accommodatione, quatenus bestiam esse Urbem, vel ejus imperium aut regimen exponit, non controvertimus; quamvis enim minus probabilis sit, non continet errorem contra fidem, et ideo id permittimus. Quod vero deinde addit rex, vulnus illatum bestię in uno ex capitibus suis esse illud quod a Gothis et Vandalis Roma accepit, confuse dictum est, nam sæpius Roma ab illis hostibus vulnerata est; et non explicatur quando illud vulnus acceperit, et a quo per Antichristum seu Antichristi tempore sanata fuerit. Quod,

si per singula breviter discurremus, manifestum fiet, quocumque modo id rex intellexerit, non posse applicari expositionem.

8. *Vulnus illud non potest sumi pro prima Gotthorum obsidione sub Alarico.* — Prima enim Gotthorum Romana obsessio ab Alarico facta est, anno Domini 410, et tunc quidem non negamus, per convenientem metaphoram dici posse, Romanam urbem lethale vulnus accepisse. Nihilominus tamen immerito dicitur Joannem de illo fuisse locutum, quia vulnus illud non fuit illatum bestiae in uno ex capitibus suis, ut ait Joannes, sed in ipso corpore bestiae, utique in ipsa civitate; caput enim quod tunc bestia illa habebat (ut rex ipse vult), Romana Sedes seu Pontifex Romanus erat. At Romana Sedes nihil mali per Alaricum passa est. Nam imprimis Innocentius, qui Romae praesidebat quando Alaricus illam pene destruxit, ad pacem inter Alaricum et imperatorem componendam discesserat; et Ravennae substiterat, *Deo ita providente, ne urbis videret excidium*, ut ait Orosius lib. 7, c. 39; et attigit Sozom., lib. 9, c. 7; et Nicephorus, lib. 13, c. 35, ubi subjungit, Alaricum suis concessisse, ut domos expilarent et opes diriperent, jussisse autem ut uni templo, in quo tumulus Apostoli Petri est, parcerent: *Quae res (inquit) in causa fuit, ne Roma omnis funditus interiret. Cum enim propter timorem plurimi confluisissent, ob Apostoli reverentiam servati, urbem denuo aedificiis restaurarunt.* Igitur neque Petri sedes, neque persona Pontificis, qui tunc sedebat, vulnus accepit, sed civitas ipsa, quae propter vitiorum multitudinem, et praesertim propter reliquias idololatriae cladem illam accepisse creditur, ut iidem auctores et multi alii tradunt. Ergo non recte accommodantur ad illud excidium verba Joannis dicentis: *Vidi unum de capitibus suis quasi occisum in mortem.*

9. *Regis expositio non stat cum aliis verbis ejusdem capituli.* — Unde multo minus potest altera pars illius prophetiae huic interpretationi adaptari; ait enim Joannes, *plagam mortis, quam unum caput bestiae acceperat, curatam esse, et admiratam esse universam terram post bestiam*, nimirum post Antichristum, de quo subditur: *Et adoraverunt draconem, qui dederat potestatem bestiae, et adoraverunt bestiam, dicentes: Quis similis bestiae?* Utique quia modo quodam extraordinario et mirabili plagam mortis curavit, ut omnes exponunt. A qua interpretatione non discrepat rex cum subdit: *Atque ita illud lethale vul-*

nus, quod a Gotthis et Vandalis acceperat, curabitur in illo capite, sive rege Antichristo, qui deinde exurget. Hoc autem subsistere non potest, si ea, quae historiae tradunt, cum his quae rex ipse alibi supponit, conferantur. Nam vulnus Romae illatum a Gotthis, duce Alarico, statim curatum est, non extraordinario modo, aut virtute daemonis, sed speciali Dei providentia, cooperantibus hominibus communi et ordinario modo. Ait enim Augustinus, in tractatu seu sermone de excidio urbis, Deum speciali providentia noluisse tunc Romam destruere, sed castigare, et ideo multos cives salvos servasse, a quibus postea civitas instauraretur. Quod amplius declaravit Nicephorus, loco et verbis supra citatis, dicens, *cum ad D. Petri templum plurimi confluisissent, ob Apostoli reverentiam servatos, Urbem denuo aedificiis instaurasse.* Quae instauratio per paucos annos fere ad perfectionem perducere potuit.

10. *Roma Vandalorum obsidione vulnus in capite non accepit.* — Post annos vero quadraginta quinque Gensericus, rex Vandalorum, Urbem obsedit, et incendere ac demoliri incœpit, et ita Romae, jam a priori plaga curata, novam intulit. Illa autem plaga non solum caput Urbis non attigit, verum etiam interventu ejusdem capituli factum est, ut Urbs ipsa a lethali vulnere, non tam curata fuerit, quam divina providentia praeservata. Unde Sanctus Leo Papa, in sermone de Octav. Apostol.: *Quis hanc (inquit) urbem reformavit saluti? quis a captivitate eruit? quis a cœde defendit? Ludus Circensium, an cura Sanctorum? quorum utique precibus divina censura flexa sententia est, ut qui merebamur iram, servaremur ad veniam?* Et infra: *Liberatam nostram, non sicut opinantur impii, stellarum effectibus, sed ineffabilis omnipotentis Dei misericordiae deputantes, qui corda furentium barbarorum mitigare dignatus est.* Hoc autem fecisse Deum intercessionem ejusdem Sancti Leonis, refert Paulus diaconus, lib. 45, dicens: *Occursu Leonis Papae mitigatus est Gensericus; ab incendio, cœdibus, atque suppliciis urbem immunem servavit.* Addit vero, omnibus opibus ablati, plures Christianos in Africam adduxisse. Illud autem nec dici potest lethale vulnus, et facile reparari potuit, ut per se notum est.

11. *Odoacer Romam occupavit, non tamen vastavit.* — Ulterius vero post viginti fere annos jam Urbe instaurata, iterum illam obsedit, et occupavit Odoacer, rex Erulorum, an-

no 476, ut Evagr., lib. 2 Histor., cap. 16, et Nicephorus, lib. 16, cap. 11, et Cassiodorus, in Chron., referunt, qui tamen non civitatem incendisse aut destruxisse, sed tantum occupasse dicunt. Imo de illo ait Cassiodorus, *cum extinctis adversariis Italiae libere dominaretur, modeste, ac temperate tanta usum esse felicitate.* Nullum ergo lethale vulnus tunc inflictum est Romae civitati, nec proprio imperio, quo tunc regebatur, id est, Pontificio; nam Simplicius, qui tunc praesidebat, nec dignitate, nec civitate sua privatus est, aut imminutus, sed civitas in eodem statu, in quo antea erat, in Simplicio, et successoribus ejus, Felice III et Gelasio, toto tempore, quo Odoacer vixit, perseveravit.

12. *Totila Romam graviter afflixit, sed non lethali vulnere.* — Denique, anno Domini 547 et 550, Totila, Gotthorum rex, Romam vexavit et occupavit, et ex parte diripuit ac diruit, non tamen lethale vulnus infixit, et illud quaecumque fuit, statim reparatum est, seu curatum. Nam in primo ingressu, interventu Pelagii tunc diaconi, et postea Papae, ejus nominis primi, et Belisarii ducis, tam cum Romanis quam cum ipsa civitate benigne se gessit, et quamvis partem murorum everterit, paulo post per eundem Belisarium instaurati sunt. In secundo vero ingressu, licet Totila in principio Urbem demoliri et destruere tentaverit, tandem vero et habitatores ejus revocavit, et ipsam novis aedificiis munivit et illustravit. Ergo multo minus eo tempore recepit Roma lethalem plagam, aut expectare illam oportuit Antichristum, qui eam a sua plaga curaret.

13. *Argumento ad hominem regis Angliæ assertio refellitur.* — Accedit, post has omnes plagas seu persecutiones, bestiam illam, seu Romanam urbem per 56 annos sanam et integram in pace sub eodem imperio Pontificio, et in eadem fide perseverasse (etiam ex sententia regis et Protestantium) priusquam incœperit Antichristus, quem ipsi confingunt. Rex enim ait, Ecclesiam Romanam cœpisse esse Antichristianam anno 606; ultima vero Romana irruptio anno 550 præcessit, ut dixi; ergo quando venit illud tempus, jam non habebat bestia plagam, quae sub Antichristo sanaretur. Multoque minus accommodari potest, quod Joannes addit, *admiratam esse universam terram post bestiam*, utique propter curationem vulneris lethalis. Neque etiam ex eo tempore, vel ob illud factum potentia Romanae civitatis aut Romani Pontificis major

visa est mundo, ut propterea omnes bestiam adorarent, dicentes: *Quis similis bestiae, et quis pugnare poterit cum ea?* Nec denique eo quod excidium Romanum in quacumque ex dictis obsidionibus factum postea instauratum est, nec ex modo quo plaga illa curata est, colligi potest quod Joannes ait, *draconem dedisse potestatem bestiae.* Nemo enim unquam cogitavit, instauratorem illam factam esse virtute daemonis, sed divina virtute et providentia, quae voluit populum suum corripere, non perdere, ut recte dixit Augustinus, in dicto tractatu de Excidio urbis, et lib. 1 de Civitat., c. 1; unde nullus, nisi amens vel ethnicus, inde potuit ad draconem adorandum, sed potius ad Deum laudandum et glorificandum, excitari; ergo nihil eorum, quae Joannes eo loco prædicit, potest secundum illam frustra cogitatam expositionem accommodari.

14. *Male verba quædam Joannis textui adduntur.* — Ex quibus tandem manifestum est, ultima verba, quae ad suam interpretationem rex adjecit, dicens: *Plaga mortis curabitur in suo capite, sive rege Antichristo, qui deinde exurget, atque ad diuturnum tempus regno potietur*, hæc (inquam) verba ultima (quae ad præsentem causam solum pertinebant), sine ullo fundamento in illa visione seu prophetia Joannis, a rege addita esse. Nam ibi nihil docet Joannes de duratione diuturna regni Antichristi; imo de bestia illa, quae in uno de suis capitibus vulnus acceperat, et sanata fuerat, dicit: *Et data est ei potestas facere menses quadraginta duos, facere (inquit) ea omnia quae ibi declarantur, scilicet, loqui blasphemias contra Deum, et contra eos qui in caelo habitant, et facere bellum cum Sanctis, etc., quibus persecutio et impietas Antichristi describitur.* Ergo illa diuturna duratio Antichristi non solum sine fundamento in illo textu, sed etiam contra ejus verba excogitata est.

CAPUT VII.

ALTERI OBJECTIONI REGIS ANGLIÆ EX CAP. 18
APOCALYPSIS DESUMPTÆ SATISFIT.

1. *Secunda regis Angliæ ex Apocalypsi obiectio.* — Secundo ac præcipue colligit rex Angliæ hanc diuturnitatem regni Antichristi ex loco alio Apocalypsis 18, ubi prius describitur ingens casus et interitus civitatis magnæ Babyloniae, quam rex Romanam esse suppo-